

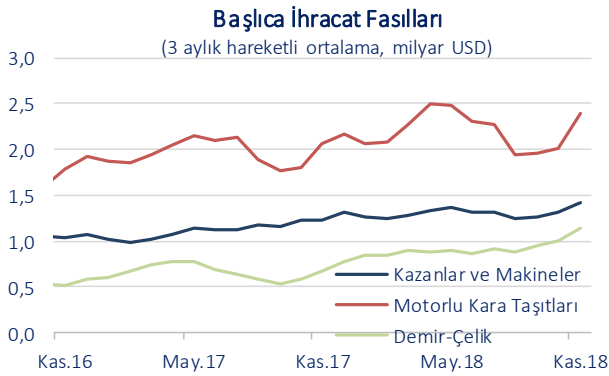
Dış ticaret açığındaki daralma eğilimi sürüyor.

Kasım ayında ihracat hacmi yıllık bazda %9,4 artarak 15,5 milyar USD olurken, ithalat hacmi %21,3 oranında düşüşle 16,2 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Böylece, dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı dönemine göre %89,8 oranında daralarak gerilemesini altıncı ayına taşıdı. Kasım 2017'de %69,1 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı bu yılın aynı ayında %96'ya ulaştı.

12 aylık kümülatif verilere göre de dış ticaret açığındaki düşüş eğilimi sürüyor. 12 aylık kümülatif verilere göre ihracat hacmi Kasım'da 168 milyar USD, ithalat hacmi 230 milyar USD oldu. Böylece 12 aylık dış ticaret açığı 61,6 milyar USD düzeyinde gerçekleşti.

Demir çelik ihracatındaki güçlü artış devam ediyor.

Kasım ayında motorlu kara taşıtları ihracatımızda ilk sırada yer almaya devam ederken, kazanlar ve makineler en fazla ihracat yapılan ikinci fasıl oldu. Söz konusu iki fasılın ihracatı geçtiğimiz yılın aynı ayına kıyasla sırasıyla %7,7 ve %12,8 oranında artış kaydetti. Son aylarda güçlü seyreden demir çelik ihracatı bu trendini Kasım ayında da sürdürdü. İhracatın yıllık bazda %49,7 arttığı söz konusu kalem en çok ihracat yapılan üçüncü fasıl oldu. Bu dönemde ABD'ye yönelik demir-çelik ihracatındaki artış da dikkat çekti.

Başlıca ihracat pazarlarımız...

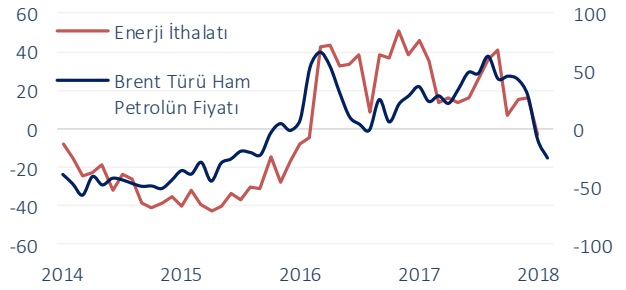
Kasım ayında Almanya en fazla ihracat gerçekleştirilen ülke olmaya devam ederken; İngiltere ve İtalya, Almanya'nın ardından sırasıyla en çok ihracat yapılan diğer ülkeler oldu. Ocak-Ekim döneminde %11,4 oranında gerileyen Irak'a yönelik ihracat Kasım ayında yıllık bazda %36,8 ile güçlü bir artış kaydetti. Ülke grupları incelendiğinde AB ülkelerine yönelik ihracatın Kasım ayında %10,9 arttığı görüldü. Ocak-

Kasım döneminde %15 yükselen AB ülkelerine ihracat bu dönemde toplam ihracatımızın yarısını oluşturdu.

Enerji ithalatı Kasım'da geriledi.

Kasım ayında tutar bazında ilk 10'da yer alan tüm fasıllarda ithalat yıllık bazda geriledi. Bu dönemde en fazla ithalat yapılan fasıl olan mineral yakıtlar ve yağlar (enerji) iç talepteki azalmanın ve petrol fiyatlarındaki gerilemenin etkisiyle %2,6 oranında düştü. Motorlu kara taşıtları ile elektrikli makine ve cihazlar ithalatı da yıllık bazda sırasıyla %48,8 ve %40,0 gerileyerek hızlı düşüşler kaydetti. Ayrıca, parasal olmayan altın ithalatındaki gerileme eğiliminin Kasım'da devam etmesi dış ticaret dengesi açısından olumlu bir gelişme olarak kaydedildi.

Enerji İthalatı ve Petrol Fiyatları
(yıllık % değişim)

Tüketim malı ithalatı geriliyor.

İç talepteki zayıf seyrin etkisiyle Nisan ayından bu yana yıllık bazda düşen tüketim malı ithalatı Kasım ayında %43,1 oranında daraldı. Bu dönemde tüketim malı ithalatındaki düşüşte yurt içi otomotiv pazarındaki daralmanın etkisiyle binek otomobillere olan talebin azalması etkili oldu. Sermaye malı ve ara malı ithalatı da sırasıyla %20,0 ve %17,7 oranında düşüş kaydetti.

Beklentiler...

Kasım ayında iç talepteki yavaşlamaya paralel ithalattaki düşüşün devam ettiği ve bu doğrultuda dış ticaret açığındaki güçlü daralma eğiliminin sürdüğü görülüyor. Ekonomik aktivitedeki yavaşlamanın ve petrol fiyatlarındaki gerilemenin Aralık ayında da dış ticaret dengesinde etkili olacağını ve son aylarda dış ticaret açığında görülen gerileme trendinin bu dönemde de devam edeceğini öngörüyoruz.

Dış Ticaret Dengesi

	Kasım		Değişim (%)	Ocak-Kasım		Değişim (%)
	2017	2018		2017	2018	
İhracat	14,2	15,5	9,4	143,1	154,2	7,7
İthalat	20,5	16,2	-21,3	210,7	206,5	-2,0
Dış Ticaret Dengesi	-6,4	-0,7	-89,8	-67,6	-52,3	-22,6
Karşılama Oranı (%)	69,1	96,0	-	67,9	74,7	-

Kaynak: Datastream, TÜİK

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem Bařekonomist izlem.erdem@isbank.com.tr	İlker řahin Uzman ilker.sahin@isbank.com.tr
Alper Gürler Birim Müdürü alper.gurler@isbank.com.tr	Gamze Can Uzman gamze.can@isbank.com.tr
H. Erhan Gül Müdür Yardımcısı erhan.gul@isbank.com.tr	Ayřim Kalkan Uzman Yardımcısı aysim.kalkan@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.